

Praktyczny wykład Nowego Testamentu

Ewangelia według Łukasza

Część II

Materiały do wykładów (wykład 2.)

Autor: Marek Kaczmarczyk

Spis treści

Wstęp.....	3
Uwagi do oznaczeń w materiałach.....	3
Struktura SEKCJI F1 [10,21-13,21]	4
Budowa argumentu SEKCJI F1	4
WARSTWA IV – SEKWENCJA D [12,1-12] (akcent SEKCJI F1).....	5
WARSTWA III – SEKWENCJA C [11,37-54]	6
WARSTWA III – SEKWENCJA C1 [12,13-53]	7
Struktura SEKCJI G1 [13,22-19,28].....	8
Budowa argumentu SEKCJI G1	9

Wstęp

Wszystkie podstawowe założenia do niniejszych zajęć zostały przedstawione w pierwszym wykładzie cz. I. (wykład udostępniony na stronie www.berea.edu.pl).

Uwagi do oznaczeń w materiałach

W materiałach zamieszczone zostały schematy blokowe i teksty z zaznaczeniem ich budowy w postaci mniej lub bardziej uproszczonej. W celu wskazania w tekście miejsc istotnych z punktu widzenia retoryki biblijnej wprowadzone zostały zaznaczenia kolorem. Poniższa tabela przedstawia sposób oznaczeń.

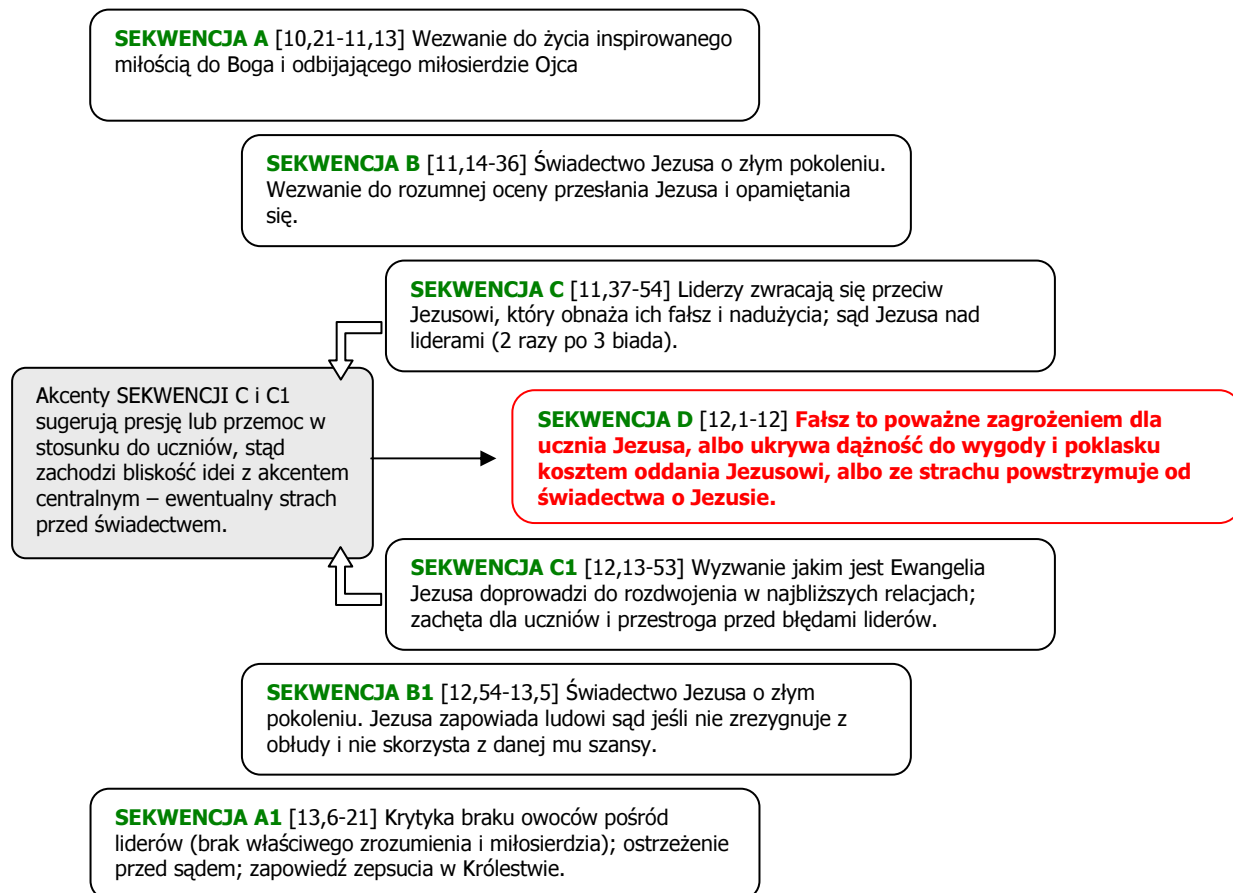
Legenda

Kolor czcionki /ramki	Rola zaznaczonego tekstu
czerny	Oznaczenie tekstu w pozycji głównego akcentu. W przypadku relacji antytetycznej, wskazanie akcentu drugorzędneho.
niebieski	Oznaczenie tekstu w pozycji głównego akcentu. W przypadku relacji antytetycznej, wskazanie akcentu pierwszorzędneho.
brązowy	Oznaczenie tekstu w pozycji akcentu lokalnego.
fioletowy	W przypadku relacji antytetycznej, wskazanie lokalnego akcentu drugorzędneho.

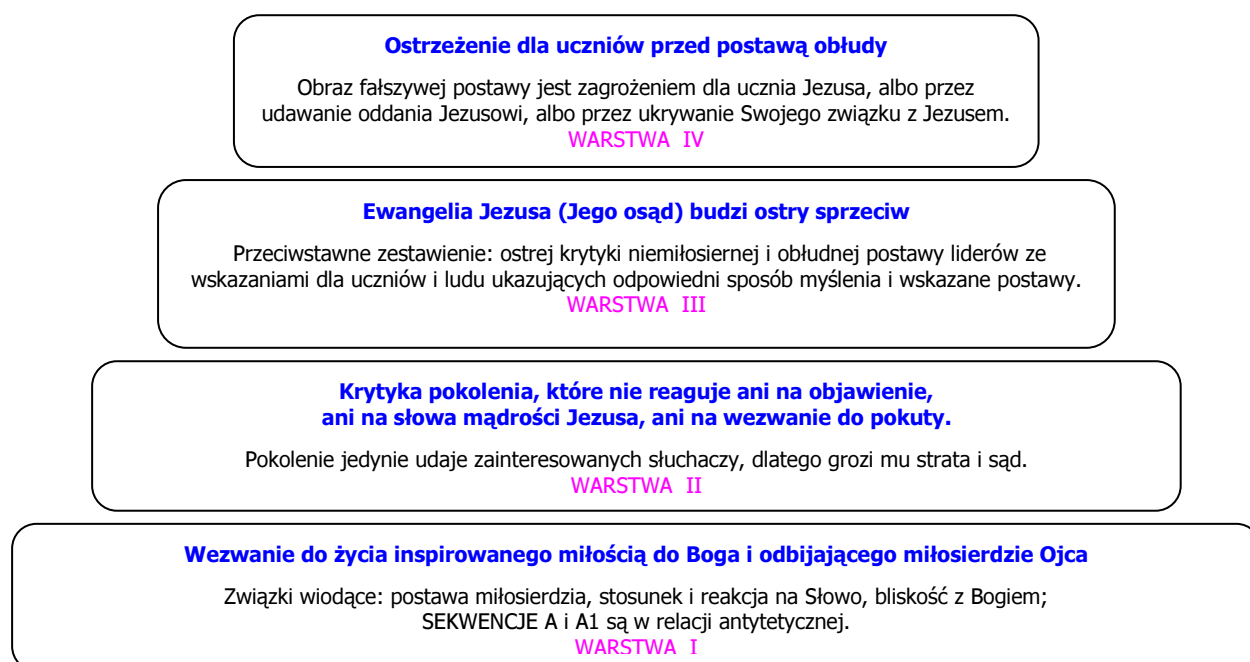
Przykłady:

<p>A abc</p> <p>B abc</p> <p>B1 abc</p> <p>A abc</p>	<p>A abc</p> <p>abc</p> <p>B abc</p> <p>A1 abc</p> <p>abc</p> <p>abc</p> <p>abc</p>	<p>Tekst tekst tekst tekst tekst tekst tekst</p> <p>tekst tekst tekst tekst tekst tekst tekst</p> <p>tekst tekst tekst tekst tekst tekst tekst</p> <p>tekst tekst tekst tekst tekst tekst tekst</p> <p>tekst tekst tekst tekst tekst tekst tekst</p>	<p>Tekst tekst tekst Tekst tekst tekst</p> <p>Tekst tekst tekst Tekst tekst tekst</p> <p>Tekst tekst tekst Tekst tekst tekst</p> <p>Tekst tekst tekst Tekst tekst tekst</p> <p>Tekst tekst tekst Tekst tekst tekst</p>
<p>Tekst został przedstawiony z zaznaczeniem jego budowy poprzez wcięcia i oznaczenia jego części.</p> <p>Kolorem czernym oznaczono sam tekst w miejscach akcentu głównego, akcenty pierwszorzędny i drugorzędny.</p>	<p>Tekst został przedstawiony z zaznaczeniem jego budowy poprzez wcięcia i oznaczenia jego części.</p> <p>Kolorem niebieskim oznaczono sam tekst w miejscu akcentu głównego.</p> <p>Lokalne akcenty pierwszorzędne zaznaczone są na brązowy, a drugorzędny na fioletowy.</p>	<p>Tekst zwarty bez zaznaczonej graficznie budowy. Zawiera jedynie wskazanie miejsc akcentowanych.</p> <p>Na brązowy wskazano miejsce akcentu lokalnego.</p>	<p>Tekst zwarty bez zaznaczonej graficznie budowy. Zawiera jedynie wskazanie miejsc akcentowanych.</p> <p>Kolorami brązowym i fioletowym wskazano miejsca akcentu lokalnego, którego elementy są w relacji antytetycznej. Akcent pierwszorzędny zaznaczono na brązowy, a drugorzędny na fioletowy.</p>

Struktura SEKCJI F1 [10,21-13,21]

Budowa argumentu SEKCJI F1

WARSTWA IV – SEKWENCJA D [12,1-12] (akcent SEKCJI F1)

[12,1-12] SEKWENCJA D¹ - Jezus wzywa uczniów do odrzucenia wszelkiej obłudy i do wytrwania w świadectwie o Nim, również w przypadku prześladowań. Wytrwanie przy świadectwie o Jezusie będzie dla nich zbawienne, odstąpienie narazi ich na piekło.

Łk 12,1-59

(1) A gdy się zgromadziły niezliczone rzesze ludu, tak iż nawzajem się deptali, zaczął mówić **najpierw** do uczniów swoich [najpierw]: Strzeżcie się kwasu ~~faryzeuszów~~, to jest obłudy [faryzeuszów].

(2) Bo nie ma nic ukrytego, ~~co by nie wyszło na jaw~~, [co nie będzie ujawnione] ani tajnego, co by nie stało się wiadome.

(3) Dlatego, co [w ciemności] mówiliście ~~w ciemności~~, będzie ~~słyszane~~ w świetle dziennym [słyszane], a co ~~w komorach~~ na ucho szeptałiście [w komorach], będzie rozgłaszane na dachach.

(4a) Powiadam zaś wam, przyjaciółom moim,

(4b) nie bójcie się tych,

(4c) którzy zabijają ciało,

(4d) a potem nie mają już nic do zrobienia.

(5a) Ale wskażę wam, kogo się bać macie!

(5b) Bójcie się tego,

(5c) który, gdy zabija,

(5d) ma moc wrzucić do piekła.

(5e) Zaiste, powiadam wam: Tego się bójcie!

(6) Czy nie sprzedaje się pięciu wróbli za dwa grosze? A ani o jednym z nich Bóg nie zapomina. (7) Nawet i wszystkie włosy na głowie waszej są policzone. Nie bójcie się! Więcej znaczą niż wiele wróbli.

(8) Powiadam wam: Każdy, kto mnie wyzna przed ludźmi, tego i Syn Człowieczy wyzna przed aniołami Bożymi. (9) Kto zaś zaprze się mnie przed ludźmi, tego i Ja się zaprę przed aniołami Bożymi.

(10) Każdemu, kto powie słowo przeciwko Synowi Człowieczemu, będzie odpuszczone; lecz kto by bluźnił przeciwko Duchowi Świętemu, temu nie będzie odpuszczone.

(11) A gdy was wodzić będą do synagog i do urzędów, i do władz, nie troszczcie się, jak się bronić i co mówić będziecie.

(12) Duch Święty bowiem pouczy was w tej właśnie godzinie, co trzeba mówić.

Notatki

.....

.....

.....

.....

.....

¹ **UWAGA:** skreślenia i zmiany przekładu przede wszystkim związane są z poprawkami porządku słownego za greką; inne korekty za przekładem interlinearnym (sporadycznie za dosłownym przekładem NT EIB - NTD).

WARSTWA III – SEKWENCJA C [11,37-54]

[11,37-54] SEKWENCJA C - Sąd Jezusa nad duchowymi przywódcami pokolenia - 3 x biada nad faryzeuszami i 3 x biada nad uczonymi w Prawie.

[11,37-44] FRAGMENT A1 - Faryzeusze bardziej dbają o własne interesy niż pilnują miłosierdzia i Bożego Prawa. To oni są źródłem zepsucia i prawdziwej nieczystości.

(37) A gdy to mówił, zaprosił go do siebie pewien faryzeusz na posiłek [do siebie]. Wszedłszy więc [położył się] zasiadł do stołu. (38) Ujrawszy to, faryzeusz dziwił się, że nie obmył się przed posiłkiem. (39) Pan zaś rzekł do niego: Teraz wy, faryzeusze, ~~oczyszczacie~~ to, co jest zewnątrz kubka i misy [oczyszczacie], ale to, co jest wewnątrz was, pełne jest łupiestwa i złości. (40) Głupcy, czy ten, który uczynił to, co jest zewnątrz, nie uczynił i tego, co jest wewnątrz? (41) Ale dajcie to, co wewnątrz, na jałmużnę, a oto wszystko dla was będzie czyste. (42) Lecz biada wam, faryzeusze, że dajecie dziesięcinę z mięty i ruty, i z każdego ziela, a pomijacie prawo i miłość Boga; ~~a-wszak-należało-i-to-czynić~~ [to zaś należało czynić], i ~~tamtego nie zaniechać~~. (43) Biada wam, faryzeusze, że lubicie pierwsze miejsca w synagogach i pozdrowienia na rynkach. (44) Biada wam, że jesteście jak groby nie oznaczone, a ludzie, którzy chodzą po nich, nie wiedzą o tym.

[11,45-52] FRAGMENT B1 – Uczni w Prawie ani nie są posłuszni żywemu, prorocemu słowu Boga, ani nie udzielają ludowi poznania drogi życia, choć poznali jej sedno. Przeciwnie, lud obciążają nadmiernie, a proroków prześladowają.

(45) A odpowiadając, rzekł jeden z uczonych w zakonie do niego: Nauczycielu, mówiąc tak, i nas znieważasz. (46) On zaś rzekł: I wam, zakonoznawcy, biada, bo obciążacie ludzi brzemionami nie do uniesienia, a sami ani jednym palcem swoim nie dotykacie tych brzemion. (47) Biada wam, że budujecie grobowce prorokom, a przecież ojcowie wasi pozabijali ich. (48) Zaiste, świadczycie przez to, że pochwalacie uczynki ojców swoich, gdyż oni ich zabili, a wy budujecie im groby. (49) Dlatego też i Mądrość Boża powiedziała: Poślę do nich proroków i apostołów, a z nich niektórych będą zabijać i prześladować, (50) aby dopominano się ~~od tego pokolenia~~ o krew wszystkich proroków, wylaną od założenia świata, [od tego pokolenia] (51) począwszy od krwi Abła aż do krwi Zachariasza, który został zabity pomiędzy ołtarzem i świątynią. Zaprawdę powiadam wam: Dopominać się jej będą od pokolenia tego. (52) Biada wam zakonoznawcy, że pochwyciliście klucz poznania; sami nie weszliście, a tym, którzy chcieli wejść, zabroniliście.

[11,53-54] FRAGMENT C1 - Gwałtowna reakcja osądzonych przez Jezusa liderów (próba znalezienia pretekstu do oskarżenia / uwięzienia Jezusa).

(53) A gdy stamtąd odchodził, zaczęli uczni w Piśmie i faryzeusze gwałtownie nań napierać i wypytywać go o wiele rzeczy, (54) cychając nań, by go przychwycić na jakimś jego słowie.

Notatki

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WARSTWA III – SEKWENCJA C1 [12,13-53]

[12,13-53] SEKWENCJA C1 – Standardy Ewangelii Jezusa w obszarze oddania Bogu i jakości służby to przyczyna podziału i rozdwojenia wśród ludzi, również w najbliższych relacjach.

[12,13-34] FRAGMENT A2 - Bóg jest w stanie i chce się zatroszczyć o tego, kto postawi Królestwo Boże wyżej nad troskę o byt i bogactwo.

[12,13-21] ELEMENT A - Jezus ostrzega przed chciwością i złudą, że mamy życie we własnych rękach. Wezwanie do bogacenia się w Bogu.

(13) I rzekł ktoś z tłumu do niego: Nauczycielu, powiedz bratu memu, aby się ze mną podzielił dziedzictwem. (14) A On mu rzekł: Człowieku, któż mnie ustanowił sędzią lub rozjemcą nad wami? (15) Powiedział też do nich: Baczcie, a wystrzegajcie się wszelkiej chciwości, dlatego że nie od obfitości dóbr zależy czyjeś życie. (16) I powiedział im podobieństwo: Pewnemu bogaczowi pole obfity plon przyniosło. (17) I rozmyślał w sobie: Co mam uczynić, skoro nie mam już gdzie gromadzić plonów moich? (18) I rzekł: Uczynię tak: Zburzę moje stodoły, a większe zbuduję i zgromadzę tam wszystko zboże swoje i dobra swoje, (19) i powiem do duszy swojej: Duszo, masz wiele dóbr złożonych na wiele lat; odpocznij, jedz, pij, wesel się. (20) Ale rzekł mu Bóg: Głupcze, tej nocy zażądam duszy twojej; a to, co przygotowałeś, czyje będzie? (21) **Tak będzie z każdym, który skarby gromadzi dla siebie, a nie jest w Bogu bogaty.**

[12,22-23] ELEMENT B – Wezwanie do powstrzymania się od nadmiernej troski o byt; przesada zdradza brak zaufania do Boga, który panuje nad stworzeniem.

(22) I rzekł do uczniów swoich: Dlatego powiadam wam: Nie troszczcie się o życie swoje, co będziecie jedli, ani o ciało swoje, czym się przyodziewać będziecie. (23) Życie bowiem jest czymś więcej niż pokarm, a ciało niż odzienie. (24) Spójrzcie na kruk, że nie siewą ani żną, nie mają spichlerza ani składnicy, a jednak Bóg żywi je; o ileż więcej wy jesteście warci niż ptaki! (25) **Któż z was może troskliwą zapobiegliwością dodać do swojego wzrostu łokieć jeden? (26) Jeśli więc najmniejszej rzeczy nie potraficie, czemu o pozostałe się troszczycie?** (27) Spójrzcie na lilie [jak rosną] - ani nie przędą, ani nie tkają, a powiadam wam: Nawet Salomon w całym bogactwie nie był tak przyodziany, jak jedna z nich. (28) Jeśli więc trawę polną, która dziś jest, a jutro zostaje wrzucona do pieca, Bóg tak przyodziewa, o ileż bardziej was, o małowierni? (29) Więc i wy nie pytajcie o to, co będziecie jeść i co będziecie pić, i nie martwcie się przedwcześnie. (30a) Tego wszystkiego bowiem ludy tego świata szukają;

[12,30-32] ELEMENT B1 – Tylko Ojciec jest podstawą bezpieczeństwa; Ojciec zna wszelkie potrzeby dzieci, którym daje Królestwo; dlatego mogą odrzucić obawy i skupić się na szukaniu Królestwa Bożego.

(30b) wie zaś Ojciec wasz, że tego potrzebujecie; (31) lecz szukajcie Królestwa jego, a tamto będzie wam dodane. (32) **Nie bój się, małańka trzódko!** Gdyż upodobało się Ojcu waszemu dać wam Królestwo.

[12,33-34] ELEMENT A1 – Wezwanie do oddania serca Bogu, inwestowanie w rzeczy niezniszczalne (np. przez dostrzeganie słabości innych i wspieranie ich).

(33) Sprzedajcie majątności swoje, a dawajcie jałmużnę. Uczynicie sobie sakwy, które nie niszczeją, skarb niewyczerpany w niebie, gdzie złodziej nie ma przystępu, ani mól nie niszczy. (34) **Albowiem gdzie jest skarb wasz, tam będzie i serce wasze.**

[12,35-48] FRAGMENT B2 - Zadaniem sługi Jezusa, Pana, jest wierność przy swoim obowiązku. Powinien rzetelnie spełniać służbę aż do powrotu Pana, gdyż jego służba poddana będzie ocenie.

(35) Niechaj biodra wasze będą przepasane i świece zapalone. (36) Wy zaś bądźcie podobni do ludzi oczekujących pana swego, [kiedy powróci z wesela], aby ~~mu~~ zaraz otworzyć kiedy ~~powróci~~ z wesela, przyjdzie i zapuka, [zaraz otworzyć mu]. (37) Błogosławieni owi słudzy, których pan, gdy przyjdzie, zastanie czuwających. Zaprawdę powiadam wam, iż się przepasze i posadzi ich przy stole, i przystąpiwszy, będzie im usługiwał. (38) **Czy przyjdzie o drugiej, czy o trzeciej straży [przyjdzie], a zastanie ich tak, błogosławieni oni!** (39) **To wiedźcie, że gdyby wiedział gospodarz, o której godzinie złodziej przyjdzie, nie dopuściłby do tego, by podkopano dom jego.** (40) **I wy bądźcie gotowi, gdyż Syn Człowieczy przyjdzie o takiej godzinie, której się nie spodziewacie [Syn Człowieczy przyjdzie].** (41) A Piotr rzekł: Panie, czy do nas mówisz w tym podobieństwie, czy też do wszystkich? (42) A Pan rzekł: Któż jest tym wiernym i roztropnym szafarzem, którego ustanowił pan nad czeladzią swoją, aby im dawał wyżywienie w czasie właściwym? (43) Błogosławiony ów sługa, którego pan jego, gdy przyjdzie, zastanie tak czyniącego. (44) Zaprawdę powiadam wam, że postawi go nad całym mieniem swoim. (45) Jeśliby zaś ów sługa rzekł w sercu swoim: Pan mój zwleka z przyjściem, i zacząłby bić sługi i służebnice, jeść, pić i upijać się, (46) przyjdzie pan sługi owego w dniu, w którym tego nie oczekuje, i o godzinie, której nie zna, usunie go i wyznaczy mu los z niewiernymi. (47) Ten zaś sługa, który znał wolę pana swego, a nic nie przygotował i nie postąpił według jego woli, odbierze wiele razy. (48) Lecz ten, który nie znał, choć popełnił coś karygodnego, odbierze niewiele razy. Komu **wiele** dano [wiele], [wiele] od tego **wiele** będzie się żądać, a komu **wiele** powierzono [wiele], [więcej] od tego **więcej** będzie się wymagać. [więcej zażądają od niego]

[12,49-53] FRAGMENT C2 – Dzieło Jezusa to głęboko konfrontująca prawda; różne odpowiedzi na nią spowodują rozłam nawet pośród bliskich sobie ludzi; Jezus gorąco pragnie dopełnienia się Jego misji.

(49) Ogień przyszedłem rzucić na ziemię i jakżebym pragnął, aby już płonął. (50) Chrztem mam być ochrzczony i jakże jestem udręczony, aż się to dopełni. (51) **Czy myślicie, że przyszedłem, by dać ziemi pokój? Bynajmniej, powiadam wam, raczej rozdwojenie.** (52) Odtąd bowiem pięciu w jednym domu będzie poróżnionych; trzej z dwoma, a dwaj z trzema; (53) będą poróżnieni ojciec z synem, a syn z ojcem, matka z córką, a córka z matką, teściowa ze swą synową, a synowa z teściową.

Struktura SEKCJI G1 [13,22-19,28]

SEKWENCJA A [13,22-30] Wezwanie ludu by usilnie starał się przejść przez wąską bramę, jedyną drogę do zbawienia. Zignorowanie Chrystusa, gospodarza Królestwa, doprowadzi do wyłączenia.

SEKWENCJA B [13,31-35] Zapowiedź zniszczenia Jerozolimy jako sądu za bunt przeciw Bogu i odrzucenie napomnień. Jezus, świadomy swojej misji i jej finału, zmierza ku Jerozolimie.

SEKWENCJA C [14,1-6] Apel do liderów o powrót do rozsądku i właściwej oceny potrzeby miłosierdzia – pomocy (uzdrowienie człowieka chorego na puchlinę w sabat).

SEKWENCJA D [14,7-11] Wezwanie faryzeuszy do zaniechania wywyższania samych siebie i rywalizacji, niech inni potwierdzą ich godność. Jeśli nie, to grozi im publiczne poniżenie.

SEKWENCJA E [14,12-14] Wezwanie do faryzeusza, by postawił na odpłatę za gościnność przez Boga, niż na wzajemność znajomych; niech raczej usłuży tym, którzy nie mogą się odwdziżyć.

SEKWENCJA F [14,15-24] Liderzy mówią o radościach Królestwa, ale są uparci, by nie uznać w Jezusie Chrystusa, który zaprasza ich do Królestwa. Pokochali TU i TERAZ dlatego ich miejsce zajmą mniejsi, słabsi, ubodzy (podobieństwo o uczcie).

SEKWENCJA G [14,25-35] Jezus wzywa do uczniostwa, które będzie pełne oddania Jemu, oparte na prawdziwym wyrzeczeniu się siebie. Próby zachowania kontroli lub autonomii są próżne, lepiej zrozumieć swoją pozycję zawczasu i wybrać właściwą drogę do prawdziwego sukcesu.

SEKWENCJA F1 [15,1-32] Zachęta i wezwanie do faryzeuszy i uczonych w Prawie, by uznali wartość nawróceń grzeszników i wspólnotę relacji z Ojcem, który chce przyjąć wszystkich.

SEKWENCJA E1 [16,1-31] Ostra krytyka chciwości faryzeuszy, którzy zdradzili wskazania Prawa i Proroków. Obierając egoizm narażają się na negatywną odpłatę. Lekcja dla uczniów o wiernej służbie w sferze majątności.

SEKWENCJA D1 [17,1-10] Bezwzględny nakaz dla uczniów, by przebaczały każdemu tylekroć, ile razy się upamięta. Wyniosłość w tej sytuacji może zatrzymać kogoś w podążaniu za Jezusem (uczniowie mają być posłuszni temu nakazowi jak słudzy wykonujący polecenia).

SEKWENCJA C1 [17,11-19] Akt miłosierdzia Jezusa i brak wdzięczności za doznane dobro. Wdzięczność okazuje jedynie Samarytanin (oczyszczenie dziesięciu trędowatych).

SEKWENCJA B1 [17,20-18,8] Wezwanie uczniów do czujności i zachowania wiary (gotowości na spotkanie Pana), w obliczu nadchodzącego dnia sądu Syna Człowieczego nad pokoleniem.

SEKWENCJA A1 [18,9-19,28] Rozwinięcie idei „wąskiej bramy”. Ludzie nie mogą pominąć Jezusa jako Chrystusa, zwycięzcy śmierci, dawcy życia i sędziego nad ludźmi. Ostrzeżenie przed wyniosłością.

Budowa argumentu SEKCJI G1

Wezwanie do uczniostwa opartego na pierwszeństwie Jezusa i wyrzeczeniu się siebie samego

WARSTWA VII

Brak rozeznania liderów co do aktualnego działania Boga i Jego celów; grzesznicy, reagując na naukę Jezusa pokutą, doświadczają Królestwa przed liderami.

WARSTWA VI

Wskazania odnośnie wierności i oddania Bogu w sferze finansowej i majątności

WARSTWA V

Wezwanie do odrzucenia wyniosłości i wytrwania w posłuszeństwie na podobieństwo sługi; bezwzględny nakaz przebaczenia pokutującym (odmowa przebaczenia jako wyraz wyniosłości)

WARSTWA IV

Miłosierdzie Jezusa – wrażliwość i determinacja, nawet pomimo braku wdzięczności

WARSTWA III

Sąd Syna Człowieczego nad Jerozolimą i pokoleniem. Wezwanie uczniów do gotowości na spotkanie z Panem.

WARSTWA II

Jezus Chrystus – wąska brama do Królestw Bożego

WARSTWA I

Notatki

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Berea

Chrześcijański Ośrodek Edukacyjny